

Fugleværnsfondens forvaltningsprincipper 2026

Fugleværnsfonden forvalter sine reservater for at fremme den samlede biodiversitet med særligt fokus på fuglelivet. Alle tiltag i naturforvaltningen skal understøtte en mere robust og varieret natur og skal bidrage til et rigere fugleliv ved at skabe levesteder for ynglende, rastende og trækkende fugle med særlig opmærksomhed på sjældne og truede arter.

Principperne skal fungere som fælles rettesnor for ansatte, bestyrelse, frivillige, samarbejdspartnere og eksterne konsulenter.

Grundlæggende principper

A. Naturlige processer som udgangspunkt

- Forvaltningen prioriterer naturlige processer og dynamik i forhold til vandstand, succession, erosion, træers fulde livs- og nedbrydningsforløb (dødt ved), græsning og anden påvirkning fra store pattedyr frem for traditionel kultur- og naturpleje. Vi har fokus på vandoplande og begrænser næringsstofbelastning.
- Ved nyerehvervelser og gennem udvidelser og naturforvaltningen arbejder Fugleværnsfonden aktivt for at gøre reservaterne robuste i forhold til de igangværende ændringer i klima og havspejlsniveau og de deraf følgende ændringer i naturtypernes fordeling og artsindhold.
- Ligeledes sikres, at reservaterne vil medvirke til at begrænse udslippet af drivhusgasser gennem sikring af organiske aflejringer mod nedbrydning, fortsat biomasseopbygning i skov og kulstofbinding i jordbund, tørv osv. Ligeledes bidrager reservaterne til at mindske belastningen med næringsstoffer.
- Naturforvaltningen sker uden faste slutmål og med respekt for, at naturens egne processer tager tid.
- Fugleværnsfonden tilstræber, at afgræsning så vidt muligt foregår som helårsgræsning uden tilskuds fodring, under hensyntagen til gældende dyrevelfærdslovgivning. Græsningsperiode og dyretæthed tilpasses lokale forhold.
- Fonden ser værdi i, at de græssende dyr på arealerne i videst muligt omfang har mulighed for at leve et naturligt dyreliv, bl.a. med naturlig flokstruktur og fri reproduktion, hvilket kan betyde behov for egne dyr i enkelte reservater.

B. Forstyrrelsesfrie områder

- Reservaterne skal så vidt muligt rumme sammenhængende områder, hvor fugle og andre arter kun i minimal grad udsættes for menneskelig forstyrrelse.
- Formidlingsfaciliteter og stiforløb sammentænkes med forvaltningen. For at balancere hensynet til natur og menneskers oplevelse af naturen planlægges disse, så dyrelivet forstyrres mindst muligt, og der informeres om sikker færdsel til de besøgende. Derudover har fonden helt forstyrrelsesfrie områder enkelte steder særligt i yngletiden.
- Fondens reservater er jagtfrie.
- Fonden bruger ikke gift og gødning i reservaterne.
- Fonden har ikke jord i omdrift i reservaterne og bedriver ikke skovdrift eller fiskeri. Dog kan fonden iværksætte rydning af fx plantage og udpiningen af agerjorde.
- Fonden skaber rammerne for, at mennesker kan færdes ansvarligt i reservaterne f.eks. ved information om retningslinjerne for færdsel blandt større dyr.

C. Målrettede tiltag som supplement

- Fonden kan som led i naturgenopretning supplere med aktive tiltag for at genoprette natur eksempelvis assisteret spredning, tilføre sten, lukke grøfter, etablere ynglør, eller ødelægge dræn for at højne vandstanden. Desuden kan der suppleres med forstyrrelser, f.eks. afbrænding, overfladeskrab og veteranisering. I en genopretningsfase kan manuelle eller maskinelle tiltag anvendes, når naturlige processer endnu ikke kan sikre de ønskede naturkvaliteter.
- Mindre reservater hvor helårsgræsning ikke er muligt kan have øget behov for supplerede tiltag.
- Fonden bekæmper kun de mest problematiske invasive arter, f.eks. brun rotte, mink, mårhund, kæmpe-bjørneklo, japansk og kæmpe-pileurt, glansbladet hæg og rynket rose. Der laves konkret trusselsvurdering for det enkelte reservat.
- Hjemmehørende arter som ræv reguleres kun, hvor de udgør en væsentlig negativ faktor for fuglelivet. For ræv finder det sted i reservater med ynglende jordrugende fugle.
- Fonden prioriterer naturlig genindvandring af hjemmehørende arter, men accepterer re-introduktion af nøglearter (f.eks. planter, padder, insekter) efter en konkret vurdering.

D. Overvågning

- Fonden prioriterer overvågningsprogrammer i reservaterne, som løbende monitorerer fugle og eventuelt udvalgte nøglearter. Resultaterne deles i dofbasen.dk (fugle) og arter.dk (alle andre arter).
- Fonden bidrager til monitoringsprogrammer og -metoder, der kan måle på dynamiske naturprocesser, som Dansk Naturindikator (DNI).

Implementering

Fondens sekretariat har det daglige ansvar for forvaltningen, der skal være i overensstemmelse med fondens strategi, vedtægter, bestyrelsens beslutninger samt inspireret af DOF's natursyn, og samtidig hvile på de nyeste faglige indsigter i naturforvaltning.

Forvaltningsprincipperne udgør en fælles ramme for bestyrelsen, sekretariatet og samarbejdspartnere. Principperne offentliggøres på fondens hjemmeside, så donorer, samarbejdspartnere og offentligheden kan se hvordan fonden arbejder med natur- og fuglebeskyttelse. Principperne revurderes senest hvert femte år på grundlag af erfaringer, ny viden og forskningsresultater.